

СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ ЛІСОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Стаття представляє загальну картину лісової промисловості в світі, надає інформацію про аналіз і сучасні тенденції. Лісова продукція користується попитом в даний час і цей чинник визначає цю область промисловості.

Ключові слова: ринки лісової продукції, лісова промисловість, споживання, виробництво.

Senior lecturer V.M. Yakobchuk – NUFWT of Ukraine

World production and trading in the commodities of forest industry

The article presents the whole image of forest industry in the world, gives information about analysis and contemporary tendencies. Forest products is in demand nowadays that is the factor that determines this field of industry.

Key words: forest products markets, forest industry, consumption, production.

На основі аналізу світового товарообігу встановлено високу степінь залучення лісопромислової продукції в міжнародний оборот. Відносно високе значення зовнішнього ринку для виробництва і споживання зумовлене нерівномірністю розподілу у світі як лісових ресурсів, так і споживачів продукції деревообробки, а також зростаючою спеціалізацією виробництва [1, 2, 4-6].

У 2007 році світова лісопромислова галузь як і в попередньому році, стикалася з цілою низкою труднощів – коливаннями курсів валют, зростанням витрат на енергоносії, низьким попитом споживачів Північноамериканського континенту і впливом ринків, що розвиваються, на рівень глобальної конкуренції.

Світовий лісовий ринок умовно представлений основними регіональними секціями: європейською, північноамериканською, латиноамериканською і тихоокеанською. Відрізняються вони за рівнем забезпеченості лісосировиною базою, вимогами до якості і асортименту, торговою практикою, а також за рівнем цін. Основна особливість формування регіональних секцій полягає в концентрації сировини і виробництва пиломатеріалів у конкретному регіоні. Чим вища степінь обробки лісоматеріалів, тим менша різниця у кінцевих вимогах споживача і тим більш однакові ціни на різних регіональних ринках. Ці секції охоплюють понад 90 % обсягу світового лісового ринку. Решта регіони світу, формують додаткові ринки за рахунок практично безлісних країн Північної Африки, Близького і Середнього Сходу, частка яких в експортно-імпортному балансі складає не більше 10 %.

Товарна структура світового ринку лісового комплексу характеризується обсягом виробництва, імпорту і експорту різних груп продукції (табл. 1). Економічна значимість лісової промисловості продовжує зростати, що у свою чергу забезпечує продукції лісопромислового комплексу важливе місце у міжнародній торгівлі [2].

Після зниження до мінімуму в 1998 і 2001 роках, починаючи з 2002 року спостерігалось зростання обсягів світового виробництва пиломатеріалів.

Щорічно у світі виробляється близько 424,81 млн. м³ пиломатеріалів хвойних і листяних порід. Особливо великий попит на пиломатеріали у Європі впродовж 2006 і 2007 років, збільшуючись в об'ємі на 5 % щороку. У 2008 слід чекати зниження попиту на пиломатеріали хвойних порід до 2 %, що викликане кризою житлового будівництва, яка продовжується у США.

Табл. 1. Світове виробництво і торгівля товарами лісового комплексу і їх структура (FAOSTAT | © FAO Statistics Division 2008)

Найменування продукції	Одиниці виміру	Об'єм		
		виробництва	імпорту	експорту
Круглі лісоматеріали	м ³	3 535 613 381	135 084 817	133 968 797
Промислові круглі лісоматеріали	—/—	1 665 441 360	131 069 479	129 300 527
Пиломатеріали	—/—	424 814 075	130 479 437	142 932 778
ДСП	—/—	106 290 120	30 659 457	31 095 549
МДФ	—/—	50 506 093	12 642 345	14 771 039
Деревноволокниста плита	—/—	9 708 146	6 517 558	4 568 145
Фанера	—/—	74 304 569	25 728 229	26 687 199
Шпон	—/—	11 957 520	3 327 651	3 814 578
Газетний папір	т	38 342 039	17 564 800	17 291 957
Картон	—/—	215 157 549	49 006 538	50 211 172
Друкарський і споживчий папір	—/—	111 639 475	49 526 325	50 895 108
Деревна целюлоза	—/—	141 877 250	44 044 338	45 088 703
Тріска, тирса і стружка	м ³	230 888 559	40 149 426	45 959 309
Теплоізоляційна плита	—/—	7 291 600	2 730 563	2 276 762
Деревна маса і волокно	т	55 082 203	1 698 835	1 360 667
Деревне вугілля	—/—	43 455 871	1 377 508	1 305 147
Деревне паливо	м ³	д/в	4 015 338	4 668 270
Деревні відходи	—/—	111 446 982	13 986 174	14 129 331

Лісопромислові компанії за своєю організаційною структурою є роздробленими в регіональному і глобальному масштабі. Така роздробленість є чинником, який сприяє подальшій активній діяльності з укладення угод злиття і поглинання. Тому серед учасників цього сегменту ринку дуже часті випадки операцій злиття і поглинання, які щорічно збільшуються у кількісному виразі. Основними причинами подібного явища є прагнення до світової присутності, а також розпродаж своїх неприбуткових і непрофільних активів в умовах глобальної конкуренції.

За інформацією міжнародних експертів Pricewaterhouse Coopers кількість операцій з трансформації галузі неухильно зростає щорічно. У порівнянні з попереднім роком їх кількість зросла більш ніж на 25 млрд. дол. США [3]. Як показують дослідження, подібні операції відбуватимуться і надалі, тому що ряд компаній закриває свої виробничі потужності у зв'язку із збільшенням вартості сировини або перепрофілюванням виробництва [7-9].

Основними чинниками збільшення обсягів лісозаготівель є великі запаси лісових ресурсів, придатних до комерційної експлуатації і підвищення попиту на лісові товари (пиломатеріали, фанеру, деревностружкові і деревноволокнисті плити, деревну целюлозу, папір і картон). Високими темпами у найближчій перспективі розвиватимуться виробництва з глибокої хімічної і хімі-

ко-механічної переробки деревини, що створить можливість використовувати у значних обсягах низькоякісну деревину і деревні відходи.

FAO провело і опублікувало дослідження за прогнозом виробництва, споживання, експорту і імпорту лісової продукції на період до 2010 року, згідно з яким об'єми заготівлі деревини як у цілому світі так і окремо за континентами прогножуються до збільшення за трьома запропонованими варіантами, які представлені у табл. 2.

Табл. 2. Прогноз об'ємів заготівлі деревини у світу і на континентах

Континенти	Об'єми заготівлі, млн. м ³			
	1995 р.	варіанти прогнозу на 2010 р.		
		1-ий варіант	2-ий варіант	3-ий варіант
Європа (без урахування країн СНД і Прибалтики)	342,5	351,3	459,4	406,9
Північна Америка	762,4	755,5	800,7	879,7
Південна Америка	322,0	409,1	402,2	527,8
Африка	571,2	610,6	612,2	674,2
Азія	1150,9	1308,2	1338,9	1401,5
Океанія	50,1	59,1	68,0	79,9
Всього у світі	3344,3	3776,4	3921,1	4254,9

За даними таблиці, в цілому у світі вивезення деревини за першим варіантом зросте до 2010 року на 432,1 млн. м³ (13 %) у порівнянні з 1995 роком, а за третім, оптимістичнішим варіантом на 910,6 млн. м³ (27,2 %). Якщо розглядати окремі континенти, то найбільший приріст вивезення деревини прогнозується у Азії (перший варіант – 157,3 млн. м³, третій, – 250,6 млн. м³) і Південній Америці (перший варіант – 87,1 млн. м³, третій, – 205,8 млн. м³). За окремими країнами світу найбільший приріст об'ємів заготівки деревини прогнозується в Індонезії (95,0 млн. м³) і Бразилії (66,0 млн. м³).

Частка заготівлі деревини, що прогнозується на 2010 рік в об'ємі 4,2 млрд. м³, складе всього 1,1 % від загального запасу, а заготівка деревини з 1 га лісопокритої площі не перевищуватиме 1,3 м³. При цьому слід враховувати, що дані показники не включають зростання лісопокритих площ і приріст лісових насаджень за десятирічний період. Найбільш висока інтенсивність використання загального запасу деревини прогнозується у Європі, (більш ніж 1,5 % від загального запасу) і найменша – у Південній Америці – 0,12 %.

Висновки. У даний момент всі країни, які розташовані у межах основних регіональних секцій, є основними світовими виробниками, споживачами і експортерами товарів лісопромислового комплексу. Узагальнюючи тенденції розвитку лісопромислової галузі, можна зробити наступні висновки:

1. Лісопромислова галузь в абсолютній більшості країн світу розвивається стабільно, що характеризується збільшенням обсягів заготівлі деревини і виробництва пиломатеріалів.
2. Характерною особливістю більшості країн світу є вдосконалення структури лісопромислового виробництва, з орієнтацією на постійне збільшення виробництв з глибокої переробки заготовленої деревини.
3. Підприємства лісопромислового комплексу розвинених країн характеризуються високим рівнем виробництва, що забезпечує випуск розширеного асортименту конкурентоздатної продукції. Прогресивні тенденції у розвитку лісопромислового комплексу зарубіжних країн є одним з позитивних чинників, що забезпечує зро-

стання валового внутрішнього продукту протягом останніх років. 4. Рівень і динаміка цін на світовому ринку продукції з деревини підпорядковані чинникам циклічного розвитку загальної економіки у масштабі регіональних секцій.

Література

1. **The UNECE/FAO Forest Products Annual Market Review**, 2006-2007, – New York and Geneva: United Nations, 2007. – 174 p.
2. **База даних: FAO Forestry databases**. 2008. Ресурс: <http://www.fao.org/forestry/site/databases/en/> (січень 2008р.)
3. **Global Forest, Paper & Packaging Industry Survey: 2007 Edition** – Survey of 2006 Results. – Richmond: Teldon Print Media, 2007. – 44 p.
4. **Gayda S.V.** (2001): Раціональне конструювання виробів з деревини / Rational constructing of wood Productss. Lviv: BMC. – 93 p. (in Ukr.).
5. **Gayda S.V.** (2000): Матеріали для виготовлення виробів з деревини / Materials for the Production of wood Productss. Lviv: BMC. – 160 p. (in Ukr.).
6. **Гайда С.В., Кшивецький Б.Я., Войтович І.Г. Прокопович Б.В.** Тлумачний словник з деревооброблення. – Львів: НЛТУ України. – 2002. – 280 p.
7. **Гайда С.В.** Гнучкі автоматизовані виробництва та робототехніка в деревообробці: Основи створення ГАВ. – Львів: BMC. – 1998, – 149 с.
8. **Гайда С.В.** Гнучкі автоматизовані виробництва та робототехніка в деревообробці: Основи робототехніки. – Львів: BMC. – 1998, – 145 с.
9. **Гайда С.В.** Особливості та перспективи роботизації меблевої промисловості України / Науковий вісник УкрДЛТУ / наук. зб. – Львів: УкрДЛТУ. – 2002, вип. 12.5 – С. 38-40.

ДО ВІДОМА АВТОРІВ СТАТЕЙ

При підготовці статей для міжвідомчого науково-технічного збірника "**Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість**" радимо авторам дотримуватись таких рекомендацій. Автор поданої до друку статті повинен чітко уявити коло читачів, на яке він розраховує. Рекомендуємо дотримуватись деяких загальних правил побудови науково-технічної статті: чітко і зрозуміло сформулювати постановку задачі; доступно викласти методику її розв'язання; зробити висновки науковцям або дати практичні рекомендації виробникам.

Текст статті обсягом 5-20 сторінок необхідно подавати українською чи будь-якою іншою мовою, друкувати на папері формату А4 за допомогою комп'ютера у редакторі MS Word (шрифт - Times New Roman, розмір - 14 points, рядки - через 1.5 інтервали, поля - 2 см по периметру) без присвоєння жодних стилів і оформляти в такій послідовності. На початку статті **ОБОВ'ЯЗКОВО** проставляється індекс УДК (Універсальної десятикової класифікації), в заголовку українською мовою вказуються: вчене звання, ініціали і прізвище автора (або авторів), науковий ступінь, скорочена назва закладу, в якому виконана робота, назва статті, анотація та ключові слова.

Старанно вивірений текст статті підписується автором, проставляється дата відправлення чи подання. Редакція може повернути авторові неохайно оформлену статтю, має право проводити редакційні виправлення. До редакції надсилається (приноситься) один роздрукований примірник статті та дискета (розмір 3.5") з її текстом. Авторів (авторам) однієї статті видається один збірник з публікацією.

Статті здавати доц. Гайді С.В. корпус №2, вул. Залізняка 11, 2 поверх, каб. 22а;
тел. роб. 238-45-04; моб. 8-067-79-12-522